



Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2004. gada jūlijs

www.lns.lv

Nr. 17/18 (862/863)

Izglītība

Rainieši absolvē

Ivars Kalniņš

Saulainā 18. jūnijā Rīgas Raiņa 8. vakara vidusskola svinēja kārtējo absolventu izlaidumu. 130 absolventiem, tajā skaitā 17 nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem, trīs gadu skolas gaitas beidzās šajā dienā, kad viņi stāvēja uz Jaunā teātra skatuves, lai svinīgā aktā saņemtu apliecinājumus par vidējās izglītības iegūšanu.

Raiņa skolā pēdējos gados mācās aizvien vairāk nedzirdīgo un vājdzirdīgo jauniešu, kas izpratuši izglītības nozīmi viņu turpmākajā dzīvē. Lielākā daļa no viņiem apbrīnojami aktīvi iesaistījās visas skolas kultūras dzīvē, atklājot savus talantus dažādos mākslas žanros — melodziesmās, teātra spēlēs, dzeju deklamācijā u.c. Trīs gadus Raiņa skola nedzirdīgajiem un vājdzirdīgajiem sniedza ne vien zināšanas mācību priekšmetos, bet pavēra viņiem ceļu uz mākslas pasauli un deva iespēju piedalīties daudzos skolas pasākumos kopā ar dzirdīgajiem skolabiedriem. Vislielākais nopelns tajā ir divām skais-

tām un talantīgām klases audzinātājām Inesei Immurei un Marikai Antonovai.

Svinīgajā aktā skolas direktors Juris Šmits pasniedza diplomus visiem absolventiem. Bet nedzirdīgo klašu audzinātājas savus audzēkņus sveica nepierastā, izvērstā veidā, veltot katram jauniešim savu īpašu raksturīgu apzīmējumu par tēmu: «Ko tad jūs esat iemācījušies trīs gados?» Šie apzīmējumi izskanēja alfabēta kārtībā.

Te, lūk, mūsu absolventi: **Arta Birzniece** — Aktivitāte (3 gadus aktīvi iesaistījās skolas dzīvē, spēlējot teātri), **Sveta Aņikina** — Bilingvisms (līdztekus dzimtajai krievu valodai iemācījās latviešu valodu un iekļāvās latviešu vidē), **Vineta Kozlova** — Cerības (ne tikai diplomu saņēma, bet ir arī mātes cerībās), **Viktorija Petrova** — Dzeja (pateicoties viņai, dzejas skaistumu zīmju valodā iepazīna arī plašāka dzirdīgo sabiedrība), **Edīte Birmane** — Enerģija (spēja tikt galā vienlaikus ar darbu, mācībām, bērniem), **Līga Pauniņa** — Gribspēks (spēja apvienot mācības vienlaikus divās skolās), **Lienīte Meikša** — Jūtīgums (liek mums atcerēties, ka attiecībās nedrīkstam būt pavirši, ka jāpārdomā, pirms kaut ko teikt), **Anna Klindžāne** — Kareivīgums (uz skolu atnāca klusa

un kautrīga, bet beigās uz skatuves braši nospēlēja pirātu), **Ilona Liniņa** — Likumi (precīzi ievēroja skolotāju prasības un skolas likumus), **Mārcis Rušīņš** — Nedzirdīgo diena (šīs dienas pasākumā nospēlējis galveno lomu lugā «Pazudušais dēls», aktīvi piedalījās teātra nodarbībās), **Gita Stupāne** — Optimisms (skolas mūžīgā optimiste), **Irīna Ņikitina** — Pacietība (vispacietīgākā skolniece, kas mācījās Raiņa skolā jau no 9.klases), **Egita Lazdiņa** — Redzesloks (ārzemēs bijusi visilgāk, prata interesanti stāstīt par Grieķiju, tādējādi paplašinot citu redzesloku), **Zita Ozoliņa** — Slovākija (braucienam uz Slovākijas teātra festivālu pievienojās pēdējā brīdī — no viņas var mācīties nepalaist garām labas iespējas), **Alise Vēvere** — Talants (tik daudzveidīgi un dabiski spēlēja teātri, šopavasār pārsteidza viņas Sniegbaltīte), **Gints Skvarnavičs** — Uzdrīkstēšanās (palīkt un noturēties vienam klasesbiedreņu vidū 2 gadus), **Karīna Beisone** — Vīzija (viņai jau visu vidusskolas laiku ir sava nākotnes vīzija, tagad viņai tā būs jāpiepilda).

Redziet, ka viņi ir bezgala dažādi, cerams, iegūtais Raiņa skolas gados nepazudīs, bet tiks pilnveidots vēl daudz vairāk. Lai viņiem izdodas piepildīt visas ieceres! ♦

sionālās apmācības skolotāji **Silvija Griestiņa**, **Normunds Dzenītis**, kā arī viesi — Valmieras pilsētas Domes pārstāvis **Harijs Gackis**, sporta kluba «Tālava» vadītāja **Nadežda Jefremova**, Valmieras biedrības vadītāja **Dace Lāce** u.c.

LNS viceprezidente **Maruta Piterniece** atzīmēja, ka absol-

Šajā numurā

- > **1. — 3. lpp. Svarīgā tēma — izglītība.** Izlaidumi, nākotnes sapņi, ieceres...
- > **3., 9., 10. lpp. Vēlreiz par LNS festivālu.** Intervijas, vērtējumi, pārdomas.
- > **4., 7. lpp. Turpinās I. Immures vēstījums par Eiropas kultūras festivālu.**
- > **5. — 6. lpp. Eiropas lapā** — par to, kā atrast darbu ārzemēs, kā izskatās Latvija Eiropā u.c.
- > **7. — 8. lpp. Intervija ar LNSF prezidentu Vari Strazdiņu:** nedzirdīgo sporta izredzes Eiropā un Latvijā, gatavošanās Eiropas OS čempionātam u.c.
- > **8., 10. lpp. Simt cilvēku iepazīst zīmju valodu.**

Piemīnas vārdi

Andrejs Teteris
1940.13. V
— 2004.
20. VII



... es iešu tur, kur saule aust... tā pie sevis nosmaidīja Andrejs un, savu mīlo makšķeri pār plecu licis, aizsoļoja... uz neatgriešanos.

Tas nevar būt — mēs domājam, viņš taču tikko pirms nedēļas te klubā bija, rosījās, kamīna lapenē vēl pēdējos uzlabošanas darbus darīja, kā tā — aizgājis? Laikam Liktenis lēma — pietiek Tev, Andrej, pāri mēram strādāt, lai citi Tavu darāmo turpina, laiks atpūsties. Debesu diķos, arī zivtiņas Tevi gaida, nāc. Un Andrejs aizgāja.

Paliek novusa galds, gaidot savu kauliņu sitēju. Paliek kluba dārzā lapene, kur katrs dēlītis Andreja roku noglāstīts. Paliek gaidīt ezeros un upēs neizvilktās zivis — tās lai tagad citi velk. Andrejam tagad būs tās zivtiņas, kas Tur, aiz Saules.

Un nospīd gar mākoņu maliņu tāds savāds gaismas stars — tas Andreja šķelmīgais smaids, tas mums, palicējiem.

«Ne asakas debesu diķos, Andrej.»

Tavi valmierieši

Kad meijas izsmaržojušas

Pārsla Bēbre

Tas bija vakar, vai varbūt aizvakar? Tā vien liekas, ka pavisam nesen, lai gan īstenībā meiju smarža pārņēma Valmieras vājdzirdīgo bērnu internātskolu vairāk nekā pirms mēneša...

Tas mums bija 39. izlaidums. Absolventi, tāpat kā viņu tuvie cilvēki, reizē priecīgi satraukti un skumji: viens solis dzīvē sperts, diploms saņemts, kā būs tālāk? Mīļus vārdus ceļā līdzī deva direktora vietnieces **Ina Kursīte**, **leva Želve**, profes-

Kad meijas izsmaržojušas

Sākums 2. lpp.

venti var būt lepni ar to, ka šis ir pirmais izlaidums Eiropas Savienībā!

Absolventu pirmās skolotājas Anita Rozīte un Zigrīda Jurjāne piemiņai pasniedza fotodāvāniņu — atmiņas no bērnības, bērnudārza laikiem. Savilņojošs brīdis.

Skolas direktors Andris Tauriņš vēlēja katram izgatavot sev darbarīku, uzklausīt otru pat tad, ja zini, ka nevari palīdzēt, saņemt drosmi ieskatīties savā sirdī, bet 10. klases audzēkņi iedrošināja absolventus ar melodeklamācijas vārdiem «Mēs būsim tie labākie...». Visa fonā pa brīžam skanēja Vaidavas estrādes mākslinieku Inģūnas un Didža Rijnieku balsis.

Bet noslēgumā izskanēja visu kopīgi dziedātā «Še, kur līgo priežu meži».

Izsmaržo meijas... Un skolotāju Inas Barkavas un Sandras Skabes bērni pošas lielajai dzīvei: **Līga Bernāne**, **Artūrs Pundiņš** un **Diāna Rozīte** uz vakarskolu, **Santa Goldšteine** uz vakarskolu vai 34. arodskolu, **Anita Barkāne** iecerējusi atrast šuvējas darbu Skrīveros, bet **Māra Pole** — to pašu Rīgā, **Inga Mauriņa** dosies uz Alsviķu arodskolu, bet **Mareks Vanags** gatavojas cept un šmorēt «Lido».

Skolotāju Inetas Duģeles un Ilgas Lāces audzēkņi **Kristīne** un **Edgars Dalķes** dzīvos un strādās savās mājās.

Skolotāju Lolitas Ābolīņas un Intas Puzukas klases absolvente **Mārīte Dičpētere**

plāno iestāties Alsviķu arodskolā.

Tas viss notiks laikā, kad izsmaržos īsā Latvijas vasara, bet, izlaiduma naktij beidzoties, visi (arī raksta autore) posās uz lielo Krievzemi, lai redzētu nekad neslēgto vīriešu klosteri Pečoros, Izborskas cietokšni, seno pilsētu Novgorodu, sieviešu klosteri, tālāk uz Sanktpēterburgu, kur šai laikā var vērot baltās naktis ar tiltu pacelšanu un uzkāpt Īzaka katedrālē, lai skaistuli pilsētu apskatītu no augšas, izmēģinātu metro un pakļejotu pa Ņevas prospektu, izbaudītu Ermitāžas pievilcību un bildētos strūklakām rotātajā Pēterhofā.

Izsmaržo meijas... dabā, bet ne atmiņās. Tajās vienmēr tās smaržos kā izlaiduma vakarā 2004. gada vasarā. ♦

Rīgas Amatniecības skolā

Līga Pauniņa

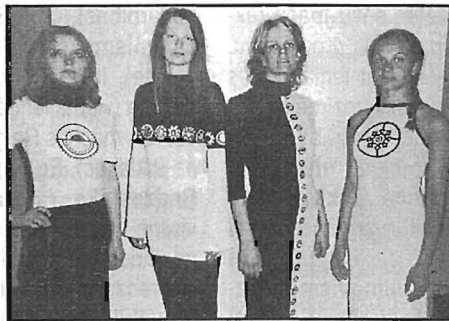
Rīgas Amatniecības vidusskola (RAV) jau ilgus gadus praktizē vādzirdīgo un nedzirdīgo jauniešu apmācību. Agrāk jaunieši regulāri mācījās kokapstrādes nodaļā. Pamazām viņu skaits samazinājās, līdz vairs nepieteicās neviens. Taču skolā joprojām mācās nedzirdīgie. Jaunieši paralēli iegūst vidējo izglītību Raiņa vakarskolā. RAV nodrošina tulkus, un arī pasniedzēji ir pretimnākoši.

Šogad skolā mācījās 10 nedzirdīgie audzēkņi. Absolventi bija divi — Līga Pauniņa un Māris Evertovskis, kuri mācību laikā sekmīgi integrējās dzirdīgo vidē tekstilmākslas un koka mākslinieciskās apstrādes nodaļās. Jauniešiem bija jāmācās 4 gadus. Tas nebija viegli, bet, ja pietiek pacietības, var daudz ko jaunu šeit iemācīties.

Jāsaka uzreiz, ka mācības šeit izmaksā samērā dārgi. Jāiegādājas katram savi instrumenti, par tiem jā rūpējas, jātaupa, jākopj. Līdz ar to veidojas pavisam cita attieksme pret darbu. Ja instrumenta nav — darbu nevar izdarīt. Jāatzīst, ka vecākiem ir lieli izdevumi — tie nav desmit, bet daudz vairāk latu. Vajadzīgas krāsas, papīri. Arī skola cenšas nodrošināt audzēkņus ar materiāliem. Ne velti prakses darbi, kā to paredz likums, ir skolas īpašums. Pēc kāda laika (diviem trim gadiem) audzēkņi var savus darbus atpirkt.

Ir dienesta viesnīca. Paši iedzīvotāji izlemj, ko un kad remontēs. Ir istabas, kurās dzīvo divi, trīs vai četri jaunieši. Stingri noteikumi — pat dienas laikā neielaiž apmeklētājus. Daži audzēkņi pirms darbu nodošanas nāk uz skolu vakaros strādāt klasēs vai darbnīcās.

Dzirdīgajiem ir diezgan labas atsauksmes par attiecībām ar nedzirdīgajiem kurbiedriem. Daudzi mūsu skolā pilnīgi pār-



Līgas Pauniņas diplomdarba komplekts «Klusums»

vēršas un aplaukst — vecāki saka, ka vairs nepazīst savus bērnus, tā atzīst mācību daļas vadītāja. Divas meitenes no Norvēģijas studentu apmaiņas programmas bija sajūsmā par RAV, kas esot augstākā līmenī kā Norvēģijā. Bija ļoti izbrīnījušās par lielo mājas darbu daudzumu, kas tiek regulāri uzdots. Audzēkņi ar savu radošo izdomu, jaunu māksliniecisko tehniku un plašām iespējām saistībā ar dažādiem materiāliem rada skaistus darbus un iegūst teicamas profesionālās prasmes: iemācās zīmēt, gleznot, veidot kompozicionālas skices un elementus, realizēt veidojumus savas ieceres un skolotāja ieteikumus. Skolā darbu nepilda tikai atzīmes dēļ, bet sevis paša dēļ.

RAV ir diezgan liela slodze. Iespējams, ka tas ir labi. 2004. gadā RAV ir ieguvusi starptautisko sertifikātu, kas dod iespēju saņemt Eiropas izglītību pēc skolas beigšanas. Mūsu skolā radies jauns ierosinājums — varētu mācīties zīmju valodas kursus, jo daudzi vēlas saprast žestu valodu. Nedzirdīgie patīkami pārsteigti par to.

Paraksturošu atsevišķas nodaļas!

Tekstilmākslas nodaļa. Mācību laikā tiek izgatavoti gan atsevišķi apģērbi izstrādājumi, gan apģērbi kolekcijas. Audzēkņi apgūst zīda apgleznošanas un auduma

apdrukas mākslu.

Ādas mākslas nodaļa. Ādas apstrāde ir vēsturiski jauna lietīšķās mākslas nozare. Audzēkņi apgūst ādas izstrādājumu pielietošanu saistībā ar apģērbu, mēbeļu, telpu interjeru un citām jomām.

Metālmākslas nodaļa. Apgūst prasmi izgatavot patiesi jaukas lietas no dažādiem metāliem (rotaslietas, dekorus, interjera priekšmetus u. c.).

Koka mākslinieciskās apstrādes nodaļa. Māca darināt skaistas mēbeles. Melngalvju nama mēbeles ir RAV audzēkņu darbs. Šogad RAV ceturrtā kursa puīši izgatavoja 40 jaunus bikskrēslus Aglonas bazilikai, kas ik gadu 15. augustā pulcina tūkstošiem ticīgo no visas pasaules.

Un ko domā RAV nedzirdīgie audzēkņi?

Līga Pauniņa, RAV absolvente (tekstilmākslas nodaļa)

Skolu izvēlējos tāpēc, ka mani saista radošs darbs. Raugoties nākotnē, pieļauju ka, mani plāni būs saistīti ar mākslu.

Darbi, ko apgūvām skolā, ir smalki un veicami ar rokām. Ar tiem var labi nopelnīt. Taču pagaidām nezīnu, cik viegli vai grūti ir atrast darbu šajā nozarē. ➔



Reiz jau rakstīju «Kopsoli» par to, kā iestājos RAV. Sākumā biju pilnīgi viena starp dzirdīgiem, vēlāk pamazām sarādās citi nedzirdīgie, kuri vēlējās šeit mācīties. Tas man pašai pārsteigums, ka esmu sekmīgi beigusi skolu, jo gadījās arī visādas neveiksmes. Reizē mācījos divās skolās, tas bija grūti. Esmu iepazinusi dzirdīgo pasauli, taču mans mērķis ir sadarboties ar nedzirdīgajiem — tā ir arī mana dzimtā kultūra un sabiedrība.

Māris Evertovskis, RAV absolvents (kokapstrāde)

Gribēju iegūt papildu zināšanas tieši šajā jomā, jo jau iepriekš biju strādājis ar koku. Pirms tam mācījos Valmieras skolā, tur man nebija izdevība tik labi apgūt kokgriešanu. Esmu atradis darbu un turpmāk strādāšu savā profesijā.

Inna Sivere un Liene Bērziņa (tekstilmākslas nodaļa)

Iestājāmie RAV tāpēc, ka bijām dzirdējuši labas atsauksmes. Strādāt ar tekstilu — tas ir jauki. Mācāmie arī aust.

Liene. Mācos RAV, lai būtu kāda profesija. Ar dzirdīgiem normālas attiecības, viņi saprot, kādi ir nedzirdīgie. Agrāk man nepatika zīmēt, tagad esmu to apguvusi. Nedzirdīgie audzēkņi mācās arī vakarskolā, laiks ļoti ātri pāiet. Reizēm, protams, ir liels nogurums.

Inna. IZvēlējos audējas profesiju kā mantojumu no vecmāmiņas. Viņas mājā ir daudz adīšanas mākslas paraugu. Rok-

darbi un izšūšana ir sarežģītāka, bet aust var ātrāk. Tas man patīk. Pirmajosursos bija grūti, daudz darba, domāju, ka nespēšu tikt līdz galam, bet tagad III kursā nedaudz vieglāk. Grūti mācīties divās skolās, nebija laika atpūsties, taču es saprotu, ka dzīve nav viegla.

Oksana Baikova (tekstilmākslas nodaļa)



Pēc Rēzeknes skolas beigšanas iestājos RAV, to man ieteica draudzene. Apgūstu apģērbu dizainu. Man patīk skolā, jo ir labas attiecības gan ar kursabiedriem, gan ar skolotājiem. Skolā man vienmēr smaids sejā un labs garastāvoklis. Brīvajā laikā patīk zīmēt, it īpaši ainavas.

Romans Baikovs, metālmākslas nodaļa

Ar dvīņumāsu mācos vienā skolā, arī Raiņa vakarskolā. Sākumā bija grūti pierast pie tā, ka daudz kas jādara patstāvīgi. Pats galvenais — iemācīties pareizi saplānot laiku, lai visu varētu apgūt abās skolās, jo vairākos priekšmetos ļoti daudz jāmacās un jāstrādā mājās.



Rita Rotberga, ādas apstrāde

Rīgas skolā šo nodaļu man ieteica zīmēšanas skolotāja Guna Priede. Ar kursa meitenēm attiecības labas, ciena un palīdz man, kad ir grūtības saprast skolotājas teikto. Varu iztikt bez tulka palīdzības. It īpaši Dina ir atsaucīga un izpalīdzīga. Viņai patīk lietot zīmju valodu.



Ar divām skolām esmu spējusi tikt galā, kaut gan reizēm pietrūka spēka. Daudz mājasdarbu, strādāju līdz vēlam vakaram. Īpaši man nepatīk rasēšana, jo vajag precīzi visu izmērīt — līdzīgi kā galdniecībā. Domāju, ka spēšu tikt galā ar visu līdz diplomdarba aizstāvēšanai. Iesaku jums, jaunieši, nākt mācīties pie mums — skola ir laba!

Ingus Matiss, kokapstrāde

Arī ārpuskolas pasākumi šeit ir interesanti — var spēlēt skolas basketbola vai futbola komandā. Tas palīdz atpūsties, mainīt ritmu ikdienai. Esmu beidzis Raiņa skolu, tāpēc īpašu problēmu iestāties RAV nebija. Ja labi grib, visu var sasniegt ar darbu.

RAV dibināta 1989. gadā ar uzdevumu veidot mūsdienu tirgus prasībām atbilstošu, vispusīgi attīstītu, profesionāli varošu, dažādām spējām un prasmēm apveltītu jauno cilvēku. Informācija internetā www.rav.lv

Ar skatu no malas

Atkaltikšanās

Inta Jansone

Jūnijā Kuldīgas kultūras centrā notika Latvijas Nedzirdīgo savienības 9. pašdarbnieku festivāls, kurš pulcēja vairāk nekā 500 dalībnieku.

Tradicionāli katru gadu kādā no Latvijas pilsētām notiek festivāls. Nu kārtā ciemiņus uzņemt bija kuldīdzniekiem. «Uztraukums liels, jo pirmo reizi organizējam tik lielu pasākumu ar tik daudz dalībniekiem,» saka tulska Žanete Škapare. Viņa atzīst, ka šādas tikšanās vajadzīgas. Tā ir atkalredzēšanās ar draugiem, paziņām un skolas biedriem. Dalībnieki ar nepacietību gaida festivālu, tam cītīgi gatavojoties visu gadu.

Arī kuldīdzniece Anita Ceperīte priecājas, jo sastapusi bijušo klasesbiedru no Valmieras. «Anita ir ļoti sabiedriska, darbojas teātra trupā, ir čakla rokdarbniece,» teica Anitas mamma Silvija Ceperīte.

Pirms svētku gājiena dalībnieki gida vadībā devās ekskursijā pa vecpilsētu. Gājiena dalībnieki sagādāja prieku ne vienam vien skatītājam un pārsteidza ne vienu vien garāmgājēju, liekot uz mirkli apstāties un pavērot, cik braši aizsoļo karalis ar svītu, pamāt smaidīgajām un atraktīvajām puķu meitenēm. Pēc tam kultūras centrā uzstājās vairāk nekā 137 pašdarbnieki, kuri rādīja teatrālus iestudējumus, dziedāja un deklamēja, bet noslēgumā visi devās piknikā uz Vārmi.

No laikraksta «Kurzemnieks»

□ □ □

Par saviem iespaidiem festivālā pastāstīja pasākuma apmeklētāja Dzintra Intsone:

«Cik novēroju un runāju ar festivāla skatītājiem, visi bija ļoti apmierināti un atzina, ka pasākums viņus iepriecinājis ar skaistu programmu, iespēju labi atpūsties un satikt draugus no visas Latvijas.

Visas biedrības un citi dalībnieki bija centīgi gatavojušies. To varēja manīt no tā, cik saskaņoti un raiti ritēja programma. Man ļoti patika valmieriešu jautrais uzvedums, daugavpīliešu savdabīgās dejas, rītausmiešu «Maksis un Morics», rainiešu «Sniegbaltīte un septiņi rūķi», ventspīlnieku pantomīma «Sunītis» u. c.

Es ceru, ka taīd pēc visu biedrību «apceļošanas», tas tomēr neizzudīs un turpināsies arī tālāk kā stabila tradīcija. Jo tas ir par daudz labs, lai to nesaglabātu.



No kreisās: Inna Sivere, Oksana Baikova, Liene Bērziņa.

Nedzirdīgie spēj daudz

Inese Immure

Turpinu jums stāstīt par piedzīvoto 3. Eiropas Nedzirdīgo mākslas festivālā Zviedrijā. (Sākumu skatīt «KS» 15., 16./17. nr.).

Tēlošana filmā vairāk spontāni

Šajā Eiropas festivālā nedzirdīgais zviedru aktieris **Larss Otterstedt** (attēlā)



kopā ar Anglijas pārstāvi Ramesh uzstājās ar kustību uzvedumu «Kara māksla». Var tikai apbrīnot, cik profesionāli un plastiski strādā viņu ķermeņi, uz skatuves radot dažādus tēlus. Bija bauda klusumā skatīties, cik virtuozī un sinhroni viņi kustējās. Bez vārdiem, bez kādām zīmēm — tik skaidru bildi viņi mums zīmēja ar savām skatuviskām kustībām. Jautāju, kur un kā abi sagatavoja šo uzvedumu. Larss, izrādās, aizbraucis uz Liverpūli (Anglijā) pie Ramesh, un četrās dienās abi intensīvi radīja šo pusstundas garo priekšnesumu.

Larsu Otterstedt Latvijā pazīst tikai tie, kas redzējuši Šveices filmu «Antonijas ceļš». Šī filma tika izrādīta pagājušā gada filmu par nedzirdīgajiem festivālā turpat Stokholmā. Arī Zviedrijas TV rādīja šo filmu un mūsu tautiete Alina Bergmane ierakstīja šo filmu, tādējādi dodot iespēju noskatīties arī mums. Filmas pamatā ir stāsts par nedzirdīgā zagļa un nedzirdīgās mūķenes mīlestību. Larsam bija galvenā loma — viņš atveidoja Lietuvas zagli.

Un tā izmantoju iespēju un lūdzu viņu uz interviju. Viņš bija ļoti laipns un uzreiz bija gatavs sarunai ar mani.

□ **Kā tikāt pie lomas filmā «Antonijas ceļš»?**

— Filmas režisors esot ilgi meklējis piemērotu aktieri. Viņam mani ieteica kāds amerikāņu režisors. Tajā brīdī biju citā pilsētā. Un režisors speciāli atlidoja pie manis uz to vietu. Viņš uzreiz pie kāda veikala uzņēma proves, un ātri vien tiku pieņemts šai lomai.

□ **Kā iejutāties zagļa lomā?**

— Es rūpīgi izlasīju scenāriju un pār-

domāju savu lomu. Un policisti mācīja mani, kā vajag zagti.

□ **Vai jums patika filmēties?**

— Sākumā nē. Jo laiks bija ierobežots. Ja teātri, iestudējot lomu, mēģinām daudz reizes, tad šeit kādu ainu varēja atkārtot tikai trīs reizes. Tāpēc tēlošana filmā notika vairāk spontāni. Filmas uzņemšana ir dārga lieta. Katru dienu filmējamies 11 stundas. Filmu uzņēma sešās nedēļās. Man ļoti patika strādāt kopā ar galvenās sieviešu lomas atveidotāju Emmanulli Laborit. Viņa ir no Francijas. Arī nedzirdīga.

Kad filma bija gatava, nespēju to mierīgi vērot, jo man nepatika uz sevi skatīties. Tikai pēc diviem gadiem šo filmu skatījos jau ar citām acīm un varēju sevi pieņemt.

□ **Skatoties šo filmu, grūti saprast, kādā zīmju valodā runājat. Reizēm šķiet, tā ir starptautiska zīmju valoda, reizēm — kādas citas valsts...**

— Filmā tiek runāts piecās valodās: vācu runas, vācu zīmju, starptautiskā zīmju, lietuviešu runas un angļu runas valodā. Man vajadzēja iemācīties svarīgākos vārdus lietuviešu valodā, lai filmā es varētu sarunāties ar dzirdīgo brāli balsī. Dažus vārdus vajadzēja teikt arī angļiski. Filmā skanēja mana balsis.

□ **Kādā veidā sazinājāties ar režisoru un citiem dzirdīgiem dalībniekiem?**

— Visu laiku tiku nodrošināts ar tulku.

□ **Kur apgūvat aktiermākslu?**

— Mācījos to universitātē kopā ar dzirdīgajiem, trīssarpus gadus. Tagad strādāju par aktieri Zviedrijas profesionālajā teātrī «Klusais teātris» — jau 8 gadus. Mūsu trupā ir pieci nedzirdīgi aktieri. Gadā iestudējam 2 — 3 izrādes. Dodamies turnejā ne tikai pa Zviedriju, bet arī uz citām valstīm. Valstij, kurā mēs uzstājamies, mūs jānodrošina tikai ar naktsmītni un ēšanu.

□ **Kā vērtējat šo festivālu?**

— Pozitīvi. Tas dod iespēju apmainīties ar pieredzi, kas ir ļoti svarīgi katra aktiera izaugsmei. Tas dod arī iespēju eksperimentēt un nodibināt jaunus kontaktus.

□ **Festivāls notiek vienu reizi trijos gados. Vai tas nav par maz?**

— Manuprāt, biežāk nevajag. Nebūs kvalitātes. Arī ekonomiskie apstākļi ierobežo. Bet arī citās valstīs notiek mākslas festivāli. Piemēram, cik zinu, Austrijā šādu pasākumu organizē katru gadu, Anglijā tāds notiek jūnijā.

Gide Irina

Ekskursijā pa vecpilsētu festivāla dalībnieki varēja doties profesionālas nedzirdī-



gās gides **Irinās Kankkonen** (attēlā) pavadībā. 1,5 — 3 stundu ekskursija maksā 753 zviedru kronas uz visu grupu. Pilsētas vēsturi viņa stāstīja

mums visiem — 12 nedzirdīgajiem no Itālijas, Vācijas, Francijas, Amerikas un Latvijas saprotamā zīmju valodā. Tā nebija tīri starptautiska zīmju valoda, drīzāk sajaukums no dažādu valstu zīmju valodām. Mēs visi bijām apmierināti ar Irinās interesanto un kodolīgo stāstījumu par pilsētas vēsturi. Pajautāju viņai, kā viņa iemācījās šādu zīmju valodu?

Irina ir no Igaunijas. Tēvs — igauņis, bet māte — ukrainiete. Pirms vairākiem gadiem viņa apprecējās ar somu nedzirdīgo puisi un pārcēlās uz dzīvi Zviedrijā. Vēl viņa divas reizes pabija Austrālijā, kur mācījās arī turienes zīmju valodu. Vai iespējāt saskatīt, cik valstu zīmju valodas ir viņas kontā?

Gida kvalifikāciju Irina ieguva pirms 2 gadiem. Viņa kopā četriem nedzirdīgajiem dzirdīgo grupā 9 mēnešus mācījās Zviedrijas un Stokholmas vēsturi. Visi muzeji bija jāiepazīst. Daudz grāmatu vajadzēja izlasīt! Vienu brīdi Irina gribēja pat kursus pamest — tik grūti bija! Bet viņa saņēmas un pabeidza.

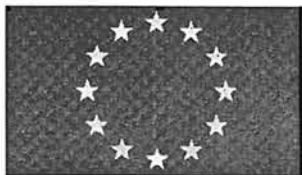
Kursiem tulku nodrošināja Nedzirdīgo asociācija, bet par dārgajām mācībām vajadzēja maksāt pašai. Bet uzņēmīgā Irina sameklēja sponsorus. Jautāju, vai bieži iznāk strādāt par gidi. Nē, pasūtījumu nav daudz, tāpēc viņa vēl piestrādā citur. Baznīcā viņa vada gan Bībeles stundas, gan uzmazgā telpas, palīdz nedzirdīgo baznīcas avīzes veidošanā (iznāk 4 reizes gadā), veido Bībeles tekstu zīmju valodā videovariāntā un vajadzības gadījumā ir tulks nedzirdīgiem iebraucējiem no Igaunijas un Krievijas.

Teātri tīri lasāmi klēpī

Pēdējā intervējamā bija **Vineta Lyxell** (attēlā). Kāpēc izvēlējos jūs iepazīstināt ar viņu? Viņa ir profesionāla aktrise ar vislielāko stāžu Zviedrijā — teātri spēlēja 34



gadus. Tagad sešdesmitgadīgā Vineta ir pensijā, bet viņa atzīst, ka grūti tā sēdēt mājās, neko nedarot. Tāpēc darbojas gan TV nedzirdīgo programmā, gan



Manas domas



Ira
Utrecka,
Rīgā

Referendumā nobalsoju «pret», jo nebiju pārliecināta (un arī tagad neesmu), vai situācija mūsu valstī izmainīs kāds no malas, no Eiropas. Pašiem vien jāsakārto sava valsts.

Tiem, kas nestrādā, pašlaik klājas ļoti grūti, jāiztiek no mazām pensijām, jālūdz pabalsti. Darbs — tas būtu vajadzīgs daudziem, arī nedzirdīgajiem. Vai to Eiropa mums dos — nezinu, ko domāt.

Man pašai ir darbs ļoti atsaucīgā dzirdīgo kolektīvā. Saņemamies ļoti labi savā starpā, nootiek kopīgi izbraukumā utt.

Man negribētos dzīvot nekur citur, tikai Latvijā, bet paceļot gan. Tas tagad nav iespējams. Varbūt vēlāk, pensijas gados.

Man galvenais — izaudzināt, izskolot meitu Vairu. Laba izglītība turpmāk jāliek visas dzīves pamatā. Vairai ir 11 gadu, mācās angļu ģimnāzijā, un viņai vēl viss priekšā: jāatrod tas, kas visvairāk interesē, ko vēlētos darīt savā dzīvē. Ceru, ka to viņa spēš sasniegt atvērtajā Eiropā.

Pēteris Kārklīšs, no Bauskas

Ar abām rokām esmu par Latviju Eiropā. Kad atceros agrākos laikus, nelabi kļūst. Ko līdz nauda, ja pat pēc maizes kukuliša bija jāstāv rindā? Jā, cenas ceļas, toties viss ir dabūjams, varam izvēlēties starp daudzām precēm to, kas mums vairāk patīk gan cenas, gan garšas, gan izskata ziņā. Veikalos kā izstādē — viss glīti sakārtots, lai pircējiem būtu ērtāk.

Speciālais pielikums «Eiropa — mūsu mājas» (Nr. 5)

ES jaunumi

Lielā vienprātībā Eiroparlaments Eiropas komisijas priekšsēdētāja amatā apstiprinājis Ž. M. Barrozo no Portugāles. Viņš sācis izvērtēt kandidātus 24 komisāru vietām savā komisijā. Vēl nav zināms, kas tiks piedāvāts Latvijai. Bez tam arī te uz vietas vēl nav izlemts, kas tieši būs šis komisārs. Tiek minētas vairākas personas: Ingrida Ūdre, Sandra Kalniete, Juris Lujāns.

Mūsu eiroparlamentārieši jau izvēlējušies komisijas, kurās darbosies. Piemēram, G. Krasts — viceprezidents ekonomikas un monetārās politikas komisijā; R. Zile — rūpniecības un enerģētikas; Ģ. Kristovskis — attīstības; I. Vaidere — reģionālās attīstības; T. Ždanoka — pilsoņtiesību; V. Dombrovskis — budžeta; G. Andrejevs — viceprezidents Vides un veselības komisijā. Vieta nevienā komisijā vēl nav R. Pikam.

Par Eiroparlamenta (EP) prezidentu ievēlēts spānis J. Borels. Pašreizējie galvenie uzdevumi — ES Konstitūcijas apstiprināšana, Eiropas komisijas izveidošana un darba uzsākšana, ES budžeta optimāla sastādīšana.

ES iespēja

Par darbu ārzemēs

Kopš 1. maija Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Rīgas, Liepājas, Cēsu un Daugavpils filiālēs strādā pieci EURES konsultanti, kas palīdz Latvijas iedzīvotājiem atrast darbu ES.

Ar viņu palīdzību jau simt cilvēku devušies strādāt uz Ziemeļriju un Skotiju, kur strādās zivju pārstrādes rūpniecībā, bet četri galdnieki uz Īriju, lai celtu kvalifikāciju un uzlabotu angļu valodas prasmi.

EURES jeb Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīkls izveidots 1993. gadā un ietver ES valstis un Lihtenšteinu, Norvēģiju, Islandi un Šveici.

EURES sniedz informāciju un padomus darba meklētājiem par darba iespējām un dzīves apstākļiem ES valstīs, palīdz darba devējiem atrast sev piemērotāko darbinieku, īpašu uzmanību pievērš pierobežas reģioniem. Darba devējiem ir iespēja bez maksas ievietot informāciju par vakanci EURES datubāzē un atlasīt vajadzīgos darbiniekus no jebkuras ES valsts.

Konsultācijas darba meklētājiem ir bez maksas. Konsultants palīdz sameklēt vietu internetā vai sazinoties ar darba devēju. Iespējams uzzināt arī to, cik maksā dzīve konkrētajā valstī, uz kuru cilvēks vēlas doties — cik būs jātērē par pār-

tiku, dzīvokli, lai neiznāk, ka visa alga cilvēkam aiziet dzīvošanai. Svarīgi pievērst uzmanību arī klimatiskajiem apstākļiem, lai nebūtu pārsteigums, ka, piemēram, Spānijā vasarā ir 40 grādu karsts.

Vēlas nopelnīt

Kopš 1. maija jau vairāk nekā 1000 cilvēku Latvijā interesējusies par iespēju strādāt ES valstīs.

Iedzīvotāji galvenokārt interesējas par tām valstīm, kurās darba tirgus ir brīvi pieejams — Lielbritāniju, Īriju un Zviedriju. Interese esot arī par darbu Vācijā, Nīderlandē, Dānijā un Norvēģijā. Lielākā daļa interesentu ir vecumā no 30 līdz 45 gadiem. Visbiežāk darba meklētāji vēlas ārzemēs strādāt ne ilgāk par gadu.

Pārsvarā par nodarbinātības iespējām ES valstīs interesējas iedzīvotāji ar vidējo profesionālo un vidējo izglītību. Tikai apmēram desmitā daļa interesentu ir ar augstāko izglītību. Nedaudz atšķirīga ir situācija Latgalē — tur trešā daļa no tiem, kuri vēlas doties uz ES, ir ar augstāko izglītību.

Par darbu ES vairāk interesējas virieši, turklāt vismaz ar profesionālo izglītību. Savukārt sievietes pārsvarā ir bez izglītības, tāpēc gatavas doties uz ES un strādāt mazkvalificētus darbus. Uz ES vēlas doties tie, kuri ir bezdarbnieki vai saņem zemu atalgojumu.

Galvenie iemesli, kāpēc cilvēki vēlas doties uz ES, ir vē-

me nopelnīt, uzlabot svešvalodas prasmes un paaugstināt kvalifikāciju.

Izmantojiet licencētas firmas

NVA aicina tos, kuri vēlas atrast darbu ārzemēs, izmantot tikai licencētu darbā iekārtošanas firmu pakalpojumus.

Tas nodrošinās konkrētu darbavietu kādā uzņēmumā. Darba ņēmējs noslēdz darba līgumu jau Latvijā, pirms došanās uz ārzemēm viņš zina savas darba algas apmēru un iespējas saņemt sociālās garantijas. Latvijā licenci darbā iekārtošanai ir saņēmušas 15 firmas. Deviņām no tām ir tiesības iekārtot darbā Lielbritānijā, sešām — Īrijā, trim — ASV, trim — Kiprā. Informācija par licencētajām firmām ir atrodama NVA mājas lapā www.nva.lv

Pašlaik tieši Kipras darba devēji ir izrādījuši īpašu interesi par iespēju nodarbināt Latvijas iedzīvotājus tūrisma, viesnīcu un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos.

Meklējiet ziņas

Var saņemt informāciju:

- > www.europa.eu.int/eures
- > www.nva.lv
- > EURES konsultanti pieņem: Rīgā, Jēzusbaznīcas ielā 11, tālr. 7204446;
- Cēsīs, Bērzaines ielā 11, tālr. 4122026;
- Daugavpilī, Varšavas ielā 18, tālr. 5435266;
- Liepājā, Turgus ielā 15, tālr. 3422404.

Manas domas

Strādāju tagad dažādos darbos pie saimniekiem. Mani labi ieredz, jo darbu daru kārtīgi, nedzeru, neslinkoju. Cilvēki to novērtē, jo daudzi nevar atrast sev palīgus zemnieku saimniecībās, savos uzņēmumos. Nav bezdarbs, ir cilvēki, kas vienkārši negrib strādāt.

Par nopelnīto naudu brīvi, bez rindām un arodbiedrības uzskaites vairāku gadu garumā esmu varējis nopirkt gan krāsaino televizoru, gan radio, gan modernu veļas mazgāšanas automātu un daudz ko citu.

Varu arī iet uz iestādēm un izskaidroties savā dzimtajā valodā pretēji rūgtajai pieredzei agrāk. Atceros, reiz Rīgā manu dzīvokli appludināja augšas kaimiņš. Kad ierados namu pārvaldē, tur pārvaldnieks ne vārda nesaprata no manis teiktā — vajadzēja nākt vēlreiz kopā ar darbabiedru, kurš pārvaldīja krievu valodu.

Tādos tumšos laikos dzīvojam, bet tagad prieks par Eiropas jūtamo ietekmi: ceļus labo, jaunas mājas ceļ, lauki arī pamazām tiek sakopti. Būs labi, es tam ticu, tāpēc arī piedalījos Eiroparlamenta vēlēšanās.



Vladimirs Utreckis, Smiltene

Jau desmit gadus esmu bezdarbnieks. Mūsu pilsētā darbu grūti atrast — kā uzzina, ka esmu nedzirdīgs, tā taisās no manis vaļā. Faktiski esmu tādā bezcerības stāvoklī, nav vairs ticības, ka kaut kas var mainīties. Bet bērni ir jāaudzina, par dzīvokli jāmaksā, kaut kas katru dienu jāēd galu galā — no spējās tam visam pietiek knapi divām nedēļām...

No savas valsts un arī Eiropas neko citu neprasu — tikai dodiet man iespēju strādāt. Dodiet darbu. Ja ES man to nodrošinās, būšu ar sirdi un dvēseli tās piekritējs.

ES simbolika

Eiropas himnai mūzikas autors — nedzirdīgais

Mirdza Ozoliņa, Jūrmalā

Eiropas Savienības himnas melodijas autors — komponists Bēthovens, mūža nogalē būdams nedzirdīgs, deva pasaulei savu visskaitāko darbu — 9. simfoniju.

Šīs simfonijas finālā skandziedājums ar tekstu no vācu dzejnieka Šillera dzejoļa «Oda priekam», kurā pausts skaists cilvēces brālības tēls. 1792. gadā Bēthovenā radās doma šī dzejoļa vārdus vērst skaņās.

Statistika

Latvija Eiropā...

- > visnabadzīgākā valsts pārējo vidū;
- > te ir visīsākais cilvēka mūža ilgums;
- > vismazāk līdzekļu tērē veselības aprūpei, veco ļaužu, invalīdu un bērnu atbalstam;
- > no alkohola lietošanas sekām iedzīvotāji mirst trīsreiz

ES palīdzība

Eiropas Sociālais Fonds atbalstīs cilvēku ar invaliditāti nodarbinātību

Latvijai kļūstot par Eiropas Savienības (ES) dalībvalsti, būs pieejami četri struktūrfondi, kuru kopīgais uzdevums ir samazināt dzīves līmeņa atšķirības, kas pastāv starp ES reģioniem, un veicināt reģionu konkurētspēju.

Viens no struktūrfondi ir Eiropas Sociālais fonds (ESF), kura mērķis ir darbaspēka kvalitātes un kompetences uzlabošana, apmācību, izglītības un konsultāciju kā mūžizglītības sastāvdaļas nodrošināšana, reģionālā attīstība, informācijas sabiedrības veidošana, vienādu iespēju nodrošināšana iesaistei darba tirgū, ieguldījuma ekonomiskajā attīstībā sniegšana, nodarbinātības attīstīšana.

Ministru Kabinets Nodarbi-

«Dzīvē, tāpat kā mūzikā, ir ne tikai «forte» un «piano» — prieki un bēdas, bet arī «demiņnuendo» — pakāpenisks pagurums. «Mums jācenšas, lai arī tas izskanētu skaisti» — tā reiz teicis komponists. Šo savu atziņu Bēthovens arī īstenoja savā dzīvē. Viņa pēdējais darbs — 9. simfonija — izskanēja skaisti gan savā laikā, gan tagad.

Latviski Šillera dzejoļi «Oda priekam» tulkojusi komponiste un dzejniece Paula Licīte.

2004. gadā divus šī dzejoļa pēdējos pantus tulkoja vēlreiz Valdis Bisenieks sakarā ar Latvijas uzņemšanu Eiropas Savienībā.

biežāk nekā citur Eiropā;

- > bērni izdara visvairāk pašnāvību;
- > galvaspilsēta Rīga ir viena no dārgākajām metropolēm pasaulē;

Un tā tālāk. Pagaidām. ES valstu vidū Latvijai ir tik daudz labu paraugu — atliek vien tiem sekot soli pa solim, lai nomaiņītu minētos epitetus pret: vislabāk, vispartīcīgāk, visilgāk utt.

Tāds ir pašā mūža nogalē nedzirdīgā komponista Bēthovena devums pasaulei.

Un izskan skaisti...

Liksmē, dievu liesma spožā,
Elizijas lolojums,
Ļauj nu beidzot gaitā možā
leiet tavā templī mums.

Tuvi top, kas reiz bij tāji,
Ciešāk sieti tie ik brīd.
Visi laudis kļūs nu brāļi
Kad tavš spārns tiem pāri slid.

□ □ □

Bet nedzirdīgā dzejnieka Rietekļa spalvai pieder dzejoļa «Še, kur līgo priežu meži» vārds, ko Latvijā mītošie nedzirdīgie pieņēmuši par savu himnu.♦

Pagaidām gan neviens no mūsu valdības nevar skaidri pateikt, kad tieši tiks sasniegts tās deklarētās mērķis «pārredzamā nākotnē panākt tādu Latvijas iedzīvotāju labklājības līmeņa pieaugumu, kas atbilst attīstītāko Eiropas valstu labklājības līmenim». Dzīvosim, redzēsim. Cerēsim.

No «KS» pastā ienākošiem materiāliem

projektus, kas paredz subsidēto darbavietu izveidi cilvēkiem ar invaliditāti, tādējādi motivējot ar atbalstot tos darba devējus, kas nodarbina šīs riska grupas pārstāvjus savos uzņēmumos un iestādēs.

Papildu informācija:

NVA mājas lapā:
<http://www.nva.lv>;

NVA Eiropas Sociālā fonda departamentā —
e-pasts: esf@nva.lv;

Tematiskajās mājaslapās:

<http://esfondi.lv>

<http://esflatvija.lv>



Speciālais pielikums «Eiropa — mūsu mājas»

sagatavots ar ES finansiālu atbalstu.

Par tā saturu pilnībā atbild laikraksta «Kopsoli» redakcija, un tas nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

Nedzirdīgie spēj...

Sākums 4.lpp.

nedzirdīgo skolā, mācot bērniem spēlēt teātri.

□ Kā jūs uzsākat aktrises gaitas?

— Reiz nedzirdīgiem tika noorganizēta teātra darbnīca, kurā arī es piedalījos. Spēlēju un atklāju, ka tas ir tieši tas, kas man vajadzīgs. Toreiz nekādas studijas nebija. Režisori mani mācīja, kā vajag spēlēt. Un no 1977.gada sāku strādāt kā aktrise. Man bija tā laime strādāt kopā ar pasaulē pazīstamu zviedru dramaturgu Larsu Norenu. Viņš speciāli man uzrakstīja lomu Čehova lugā «Kaija». Kopā ar dzirdīgajiem kolēģiem to spēlējām veselu gadu. 1986.gadā man piešķīra labākās aktrises balvu par mātes — alkoholiķes lomu izrādē «Uzdriktstēties nogalināt». Patiesībā lugā alkoholiķa loma paredzēta tēvam, bet režisors to pārveidoja priekš manis.

□ Vai nedzirdīgo spēlētās izrādes apmeklē arī dzirdīgie?

— Jā. Kādreiz priekš dzirdīgiem skatītājiem bija titri, tad izrādes tulkoja balsī. Bet reizēm gadījās kāda kļūme — nedzirdīgais aktieris aizmirst daļu teksta un «pārlec» kādas rindas uz priekšu. Tad tulkotājam

lieli uztraukumi — tas šķirsta lapas uz priekšu un ātrumā nevar atrast vajadzīgo vietu. Tagad tiek tulkotas tikai bērnu izrādes un tikai otrajā izrādes reizē. Bet dzirdīgie labprāt nāk skatīties izrādes zīmju valodā.

□ Vai apmeklējat dzirdīgo kolēģu spēlētās izrādes?

— O, jā, man patīk! Vajag apmeklēt arī dzirdīgo teātri, nevis vārieties tikai savā nedzirdīgo teātra pasaulē. Tikai tā mēs varam paplašināt savu redzesloku. Daudzām izrādēm Zviedrijā ir titri. Es sekoju informācijai avīzē: ja rakstīts, ka izrādei ir titri, es noteikti apmeklēju to. Tagad teātra teksti lasāmi modernā formātā — cilindra formas, apmēram 25 cm gara ar antenu, kas jātur pašam klēpī. Šo inte-resanto titra aparātu, kas Zviedrijas teātros darbojas jau divus gadus, izsniedz teātra dežurants. Agrāk titri bija virs skatuves, bet tas traucēja skatuves kopējam tēlam, dekorācijām.

□ Kā jūs vērtējat šo festivālu?

— Man iepriekšējais festivāls likās labāks kvalitātes ziņā. Tagad pietrūkst dramaturģijas materiālu. Nedzirdīgiem vēl daudz jāmācās. (Dažas viņas domas par teātra izrādēm šī festivāla ietvaros jūs va-

rējāt izlasīt iepriekšējā *Kopsolī*.) Kāpēc mūsu aktieri šoreiz neuzstājās? Tāpēc ka organizatori viņus to darīt lūdza pēdējā brīdī.

□ Vai nedzirdīgo kultūras dzīve Zviedrijā ir bagāta?

— Ja salīdzina ar Somiju, tad nē. Somijā ir bagātāka kultūras dzīve. Viņiem ir daudz dzejas mākslas pārstāvju, teātris un arī dejas. Šeit, Zviedrijā, ir palicis tikai profesionālais teātris. Agrāk mums bija arī tautas deju grupas. Arī norvēģiem, šķiet, tās vairs nepastāv.

Ja runājam par ASV sniegumu mākslā, tās nav cieņā. Viņi vairāk lieto savu zīmju valodu — ASL, sejas mīmiku nelieto. Man vislabāk patika Maskavas profesionālais teātris. Žēl, tas vairs nepastāv — arī naudas problēmu dēļ. Komunisms bankrotēja, un teātris arī.

P.S. Pateicos Alīnai Bergmanei, kas vajadzības gadījumā man izpalīdzēja ar tulkošanu, intervējot Zviedrijas nedzirdīgos. Paldies Alīnai un Tommy Lyxell par silto uzņemšanu Zviedrijā. Bez viņiem nebūtu šo rakstu «Kopsolī». ♦

Sporta dzīve

Pirms lielā notikuma



Intervija ar LNSF prezidentu Vāri Strazdiņu

□ Nesen jūs bijāt Eiropas Nedzirdīgo sporta organizācijas EDSO

kārtējā kongresā. Kāds bija šis līdzdalības mērķis?

— Kā visos kongresos — tiek apspriests, kā veicies darbs iepriekšējā pārskata periodā, un izvirza uzdevumus turpmāk. Bez tam sniedzu informāciju, kā notiek gatavošanās Eiropas nedzirdīgo Orientēšanās čempionātam, kas notiks Latvijā.

□ Un kādi būtu secinājumi no visa uzzinātā, apspriestā?

— Visi plānotie pasākumi risinājušies sekmīgi. Taču arvien asāka kļūst viena problēma — kritas sportistu skaits, jauniešu aktivitāte acimredzami samazinās. Pastāv arī finansiālas grūtības — pat mūsu

skatījumā bagātajās valstīs.

□ Vai ir saskatāma kāda izeja no minētajām grūtībām?

— Jauniešu aktivitāšu vidū arvien lielāku vietu ieņem nodarbibas, kas saistītas ar modernām tehnoloģijām — datorspēles, čatošana, Internets. Savu postu nodara narkotikas, citas apreibinošas vielas un kaitīgas ietekmes. Tie ir jautājumi, ko sporta organizācijas vienas nespēj atrisināt. Atliek vien cerēt uz nerakstītu, bet dabā pastāvošu likumsakarību: pēc jebkura krituma seko attīstība un pacēlums.

□ Varbūt jāmeklē jauna pieeja sportam, jauni veidi, idejas sacensību organizēšanā?

— Eiropas čempionātu kalendārs līdz 2012. gadam jau gandrīz sastādīts, un savā būtībā tas ir tradicionāls — ar daudzos gados pierastām disciplīnām: basketbols, volejbols, peldēšana, vieglatlētika, orientēšanās utt.

Dažas valstis gan rosināja iekļaut jaunus sporta veidus, piemēram, skvošu u. c., bet šie priekšlikumi neguva atsaucību, jo nav zināms iznākums. Atsevišķām valstīm vispirms vajadzētu sarīkot starptautiskas sacensības un tad paskatīties, cik daudz sportistu piedalās tajā vai citā sporta veidā Eiropā, pasaulē. Un tad uz šīs bāzes rosināt to iekļaušanu Eiropas čempionātos.

□ Vai iespējams, ka sports kā nedzirdīgo brīvā laika pavadīšanas un sa-

vas varēšanas apliecināšanas veids varētu pazust pavisam?

— Tendence tāda ir, un par to ļoti daudz spriedām kuluāros. «Sēru zvans» jau noskanējis vairākiem klasiskiem sporta veidiem — riteņbraukšanai, lielajam tenisam, cīņas sportam. Tiesa, ir arī nedaudz jaunu modifikāciju — telpu futbols, pludmales volejbols...

Mūsdienu jauniešus nevar piespiest ar varu kaut ko darīt, kaut vai, piemēram, sportot. Var mēģināt izskaidrot, pārliecināt, ieinteresēt. Kā tas izdosies, kā ievirzīsies sports — attīstībā vai lejupslidē, grūti prognozēt.

□ Vai EDSO vadību apmierina LNSF veiktie gatavošanās darbi orientēšanās čempionātam?

— Jau pagājušajā gadā pie mums ieradās EDSO tehniskais delegāts, lai iepazītos ar gaidāmā čempionāta norises vietu, gatavošanas darbiem utt. Ne viņam toreiz, ne arī pēc mana ziņojuma tagad, šajā kongresā pretenziju nebija. Mēs visu darām saskaņā ar īpašo EDSO Kārtības rullī čempionātu rīkošanā.

□ Vai EDSO arī kaut kā piedalās šajā gatavošanās darbā?

— Praktiski nekā — gan finansiāli, gan organizatoriski mums viss darbs un atbildība jāuzņemas pašiem. Varētu teikt, nekāda «taustāma labuma» nav. Man perso-

Nobeigums 8. lpp.

niski tas ir vēl viens jauns izaicinājums, kurā varu pārbaudīt savas spējas un spēkus, pārliecināties par savu varēšanu un gūt jaunu pieredzi. Domāju, mēs tiksīm ar to godam galā.

□ Kas ir šie «mēs», kāda ir jūsu darba komanda?

— Organizatoriskā ziņā — visa LNSF valde, kā arī biroja darbinieki. Lielākā slodze ikdienā gulstas uz Ivetu Krazi un Gunīti Unguri. Lielu darbu pašlaik veic arī Jadviga Bočkāne, pētot Latvijas nedzirdīgo orientēšanās sporta vēsturi, lai sagatavotu stendu par šo tēmu. Te atklājas daudz interesantu, pārsteidzošu faktu. To izvietosim sacensību norises vietā.

Sacensību organizēšanas tehniskā puše uzticēta Cēsu OS klubam «Meridiāns» ar augsta līmeņa darbiniekiem un tiesnešiem. Viņi atbildēs par trases ierīkošanu, pašu sacensību gaitu utt. Mēs, LNSF komanda, — par sportistu izmitināšanu, transportēšanu, sadzīves vajadzībām utt.

□ Kā spējāt atrisināt finansiālos jautājumus?

— Šāda līmeņa čempionātiem naudas vajadzīgs ļoti daudz, un līdzekļu iegūšanas procesā bija jāiegulda milzīgas pūles. Tiesa, mums nav izdevies savākt tos sākotnēji plānotā apjomā, tāpēc būs jāievēro taupības režīms. Ne visu varēsīm paveikt tā, kā mēs vēlētos, bet pienācīga norise noteikti būs nodrošināta.

Par to vēlreiz pateicamies Izglītības ministrijas Sporta pārvaldei, Cēsu pilsētas un rajona pašvaldībām, Rīgas Domei un Parolimpiskās komitejas vadītājam V. Nagobadam, kā arī daudzajiem sponsoriem, kuru vārdi minēti LNSF izdotajā reklāmas bukletā.

□ Kā šīm sacensībām sagatavojusies mūsu sportisti?

— Sportistu izlase jau apstiprināta LNSF valdes sēdē, un tajā iekļauti 8 sportisti: Agita Intsone, Ingrida Sivko, Māra Plaude, Ingūna Krama, Andis Krams, Raitis Ozols, Raimonds Puksis, Mārtiņš Pužulis. Viņu spējas pārbaudītas dažādās sacensībās, bet galīgā izšķiršanās notika pēc šī gada Latvijas OS čempionāta jūlijā. Diemžēl tajās piedalījās tikai 14 dalībnieki — tāpat liela konkurence, līdz ar to atlase nekāda lielā nebija.

Mūsu sportistu delegāciju vadīs Pēteris Kursītis. Treneris ir Andis Krams, un šī viņam būs pirmā nopietnā darba un zināšanu pārbaude pēc Fiziskās kultūras akadēmijas kursu beigšanas.

Ir skaidrs, Cēsīs izšķirsies tas, kuri nākamgad brauks uz pasaules olimpiādi Austrālijā. Tas ir liels mērķis, kuram vērts veltīt visus spēkus.

□ Vai ir padomāts arī par līdzjutējiem?

— Kas gan būtu sports bez tiem! Protams, OS nav tāds īpaši skatāms sporta

veids, jo sacensībās redzams tikai starts un finišs. Īstās cīņas notiek katram vienatnē aci pret aci ar dabu. Kā tur — mežā, purvā, krūmājā, gravā klājas orientieristam, tas skatītājiem paliek noslēpums. Turklāt sacensības risināsies divās dažādās vietās Cēsu apkaimē. **Bet laipni lūdzam visus uz atklāšanas ceremoniju 23. augustā pl. 18 Cēsīs, Pipariņos, un tad jau paši varēsiet lemt, ko un kā vērot.**

Tuvākas ziņas par visu pārējo, kas interesē, LNSF birojā. Vienīgi lūdzu saprast, ka organizatori būs ļoti aizņemti ar saviem tiešiem uzdevumiem sacensību sekmīgas norises nodrošināšanā, tāpēc līdzjutējiem varēs veltīt mazāk uzmanības.

□ Kā vispār izskatās Latvijas nedzirdīgo sports uz citu valstu fona?

— Neesam starp vājākajiem, jo starptautiskās sacensībās piedalāmies vairākos sporta veidos un iegūstam pat medaļas. Taču arī mums pastāv nopietnā paaudžu maiņas problēma, un turpmāk visu izšķirs mūsu jauniešu vēlme (vai negribēšana) darboties sportā, kas prasa gan laiku, gan spēku, gan arī līdzekļus.

□ Lai jums un visai komandai veicas gan organizējot, gan startējot!

— Paldies. Šī ir iespēja parādīt Eiropai mūsu nedzirdīgo sportu un arī Latviju vispār. Tāda izdevība vairs tik drīz neradīsies. Tāpēc darām visu, lai čempionāts izdotos. Jūtu, ka viss būs labi. Citādi nedrīkst būt. ♦

Apgūst zīmju valodu

Jūlijā notika ES finansētie Zīmju valodas centra organizētie kursi Rīgā un 8 reģionos Latvijā — Pļaviņās, Daugavpilī, Rēzeknē, Liepājā, Ventspilī, Alūksnē, Valmierā, Kuldīgā. Tajos zīmju valodas minimumu 5 nodarbībās pēc 10 stundu programmas apguva pie 100 cilvēku, kuri bija atsaukušies sludinājumiem. Apmeklētāju vidū sociālie, medicīnas un pedagoģijas jomas darbinieki un citi.

Kā atzīmēja ZVC direktore Lilita Janševska, diemžēl, maz bija nedzirdīgo bērnu dzirdīgo vecāku, jo par kursiem bija izziņots centrālos un rajonu laikrakstos, kā arī internetā www.ins.lv un Veselības un Labklājības ministrijām. Tas būtu ļoti svarīgi, viņa teica, ja vecāki kaut mazliet apgūtu šo papildprasmī labākai saziņai ar savu bērnu, un šī bija lieliska iespēja bez maksas gūt pirmās zināšanas par zīmju valodu.

Aptaujātie kursanti vienbalsīgi atzinīgi vērtēja kursu norisi, pasniedzēju darbu un mācību programmu.



Inta Balkovska, Onkoloģijas centra vecākā māsa

Pie mums centrā nāk arī pacienti ar dzirdes traucējumiem. Parasti ir līdzīgs, bet, ja nav, izmantojam sazināšanos rakstveidā. Protams, es apzinos, ka mēs sarastos labāk, ja mēs varētu sarunāties zīmēs. To it īpaši izjūtu tagad, šajās nodarbībās, kuras mums vada jaunā pasniedzēja Ilona.

Būtu labi, ja pēc kāda laika šādas nodarbības vēl atkārtotos, jo mēs esam tikai pašā sākumā un zīmju valoda kā katra svešvaloda prasa neatlaidīgu mācīšanos

ilgāku laiku.

Paldies Labklājības ministrijai, kas mums atsūtīja informāciju par šo iespēju.

Ramona Kokina, Onkoloģisko pacientu un viņu tuvinieku informācijas centra sociālā darbiniece un sabiedrisko attiecību speciāliste

Nodarbībās sapratu, ka zīmēs var pa-

teikt visu un ka šo valodu tiešām var iemācīties. Turklāt daudzus žestus jau mēs lietojam savā ikdienā. Vēl pavisam nesen pie manis vizītē bija cilvēks bez runas-spējām. Un šī valoda būtu tilts starp viņu un mani.

Rūta Kaska, Valsts nodarbinātības aģentūra

Pie mums Centra un Latgales aģentūrā uzskaitē ir arī nedzirdīgie bezdarbnieki. Sevišķi jāuzteic jaunieši — paši aktīvi meklē darbavietas. Vēlos iemācīties zīmes, lai vienkāršāk un tiešāk varu kontaktēties ar mūsu klientiem.

Nobeigums 10. lpp.

Festivāla atbalsis

Šajā «KS» numurā vēlreiz atgriežamies pie lielā notikuma LNS kultūras dzīvē — festivāla Kuldīgā. Šeit I. Immures intervija ar pasākuma saimnieci Kuldīgas RB vadītāju LAIMU KARLSTRĒMU.

□ Kādas sajūtas un domas jums ir pēc festivāla?

— Viss bija brīnišķīgi jauki — saulains laiks, tik daudz viesu un skatītāju, aizvien vairāk pašdarbnieku. Trīs dienas pirms tam bija milzīgs satraukums par to, kā viss izdosies, jo pirmoreiz organizēju tik lielu pasākumu, bet paša notikuma gaitā bija drīzāk patīkams savijojums, kas vairāk līdzinājās tādai kā sajūsmai, gandarījumam. Vēl divas dienas pēc svarīgā notikuma noslēguma nespēju pārlēgties uz reālo dzīves ritumu un domās izdzi-voju visas norises.

□ Kā noritēja priekšdarbi, organizēšana?

— Man daudz palīdzēja mūsu tulsks Žanete Škapare, arī mūsu mazā, stiprā Maruta Piteriece. Gribēju pateikt paldies par palīdzību Kuldīgas biedrības biedriem: Jurim Ozoliņam, Svetlanai Gārnei un vēl citiem, arī Renātes Ozoliņas dēlam Dainim Švagrīm par ekskursiju vadīšanu pa Kuldīgu. Palīdzēja arī mans vīrs un Vārmes pagasta padome (pasākuma noslēgums notika Vārmes brīvdabas estrādē).

□ Kādas atsauksmes no cilvēkiem?

— Vislabākās! Bija neizsakāms prieks redzēt un dzirdēt, ka viesi patīkami pavadījuši laiku. Jutu ļoti pozitīvu gaisotni. Vērojot videoierakstus par festivālu, redzams, cik visi smaidīgi, priecīgi, apmierināti.

□ Kā jūs domājat, kāpēc šim pasākumam ir tik liela atsaucība?

— Patiešām iepriecināsi tas, ka ik gadu pieaug apmeklētāju skaits. Tas nozīmē, ka tajos cilvēkiem ir interesanti. Reizē tā ir vienreizēja iespēja mums visiem sanākt kopā. Festivālā var iegūt jaunus draugus, satikt vecos, alkalredzēties ar skolas biedriem un senneredzētiem paziņām. Tā, manuprāt, arī ir lielākā festivāla vērtība. Protams, mainās festivāla norises vietas, tiek izdomāti aizvien jauni priekšnesumi. Katrs vadītājs vēlas, lai festivāls paliktu atmiņā ar kaut ko īpašu. Tas viss tāpēc, lai pasākumi būtu krāsaini un ik gadu pārsteigti ar kaut ko jaunu. Bet neatkarīgi no tā, kas un kur organizē festivālu, galvenā vērtība ir viena — iespēja visiem būt kopā savos svētkos. ♦

Vai festivālu tradīcija turpināsies?

Inese Immure,
Ivars Kalniņš

Šogad tradicionālais pašdarbības festivāls ir tērpiņš Kurzemes sirdī — Kuldīgā, visjaunākās LNS reģionālās biedrības pilsētā.

Par spīti lielajai pašdarbnieku saimei un prāvajam skatītāju pulkam, pašmāju saimnieki bija godam sagatavojušies. Viņi dāsni uzņēma visus pašdarbības dalībniekus no tu-



Gājiens cauri pilsētai

vām un tālām Latvijas malām. 34. arodskolā viņi tika paēdināti ar garšīgām pusdienām. No turienes ar ceļvedi — policijas eskortu gājiena karavāna izgāja ielās un devās uz kultūras namu. Kultūras nama zāle un balkons ar 500 vietām bija pietiekoši lieli, lai uzņemtu visus skatītājus un pašdarbniekus.

Pašdarbnieku braucieni uz Kuldīgu nebūt nebija tik gludi. Vienai biedrībai piešķirtais autobuss ceļā salūza. Kā par laimi, tieši tobrīd viņiem garām brauca divi citu pašdarbnieku autobusi, kuri uz ceļa palikušos aizveda līdz festivāla vietai. Cits pašdarbnieku autobuss bija devies neplānotā ekskursijā pa citiem Latvijas ceļiem un

pusdienās ieradās pēdējā brīdī. «Kurzemes sirds» nemaz tik viegli rokā nedevās.

Vienā no iepriekšējiem «KS» numuriem Maruta Piteriece kodolīgi izklāstīja gan koncerta norisi, gan festivāla vēsturi. Tomēr vēl mazliet pakavēsimies pie koncertprogrammas norises.

Ik gadu nedzirdīgo mākslas izpausmes kļūst aizvien atraisītākas un talantīgākas. To saka gan paši mākslas paudēji, gan skatītāji — kritiķi. Šoreiz koncertā kuplāks bija dejotāju pulks, kas demonstrēja septiņas dejas (Kuldīga, Alsviķu ARC, «Rītausma», Daugavpils).

Pārdomas radīja linijdejas. Pirmo reizi tās bija interesanti skatīties, otrajā reizē vēl labi, bet trešajā reizē jau palika garlaicīgi. Tās tomēr apņik ātrāk nekā tautas dejas. (Jāsāk domāt, kurā gadā mēs pēdējo reizi redzējam nedzirdīgos dejo-

jam tautas dejas.) Linijdejas labāk iederētos saviesīgā daļā zālē vai plāviņā, kur visi varētu izmēģināt šo dejas soli.

Jaunas saistošas idejas redzējām vairākās melodeklamācijās. «Dziedātāji» vairāk bija piestrādājuši pie kustībām. Brīžiem pavīdēja tādas kustības, kas atgādināja šā gada Eurovīziju Turcijā.

Ar fragmentiem no izrādes «Makss un Morics» (*attēlā — blakus*) profesionālā līmenī uz skatuves darbojās KC «Rītausma» teātra grupa. Spoža un pārliecinoša uzstāšanās! Makša un Morica nedarbi



Kuldīdzniece
Mudīte
Hildebrante

zālē raisīja ne tikai jautru noskaņojumu un smieklus, bet arī pārbaudīja kādu mazu bērnu līdz skaļai raudāšanai.

Kā vienmēr, skatītājiem pie sirds gāja Valmieras biedrības uzstāšanās. Folkloras ansamblis publikai lika smaidīt, skatoties, kā uz skatuves uz augstpapēžu korpēm grozās vīrieši, kas meistarīgi pārgrimēti par sievietēm un zābakos slāji «vīrieši» ar ordeņoto kluba vadītāju Daci priekšgalā. Režisorei Ivetai Lācei ir talants arī grimēšanā.

Savukārt Liepāja ar «Trīnes grēkiem» iedvesa skatītājos dzīvesprieku, kaut arī brīžiem jaunām meitenēm ar dziesmām kaut kas misējās. Laikam jau draiskie puīši bija vainīgi.

Jau otro gadu Raiņa vakarskola populāra ar kustību etiķēm. Šoreiz pašdarbnieki nodemonstrēja divas etiķes. Īpašs bija viņu izrādītais pasākums «Sniegbaltīte un septiņi rūķi» uzvedums. Izmantojot Slovēnijā gūto pieredzi, izrāde vairāk balstījās uz kustībām, un

Nobeigums 10. lpp.



Vai festivālu tradīcija...

Sākums 9.lpp.

tekstus, kas bija minimāli, varēja lasīt uz papīra balona formā. Kad uz skatuves parādījās lasāmais teksts, aktieri nekustīgi sastinga.

Neizpalika arī dažas kolosālas pantomīmas. Šoreiz mūs smīdināja rēzeknieši, kuri uz Kuldīgas festivālu bija atveduši daudzveidīgu programmu.

Koncerta beigu daļā publiku iepriecināja nedzirdīgo tautas iemīļotie palīgi — Komunikācijas centra tulki ar melodeklamāciju «Vai būsīm kopā?». Noslēgumā zāli savīlņoja apvienotā pašdarbnieku kora

melodeklamācija «Latvijai».

Pēc koncerta ļaudis nesteidzās mājup, bet pakavējās sarunās turpat Kuldīgā. Pasākuma galvenā organizatore Laima Karlstrēma bija parūpējusies, lai festivāla dalībnieki, mākslas baudītāji un tie, kas kāroja pēc uzdzīves, varētu «patusēties» piknikā Vārmes pagastā. Pagasta estrādes pļaviņā tika kurti uguns kuri un ceptas desiņas, spēlētās spēles, risinātas sarunas. Šeit bija sanācis daudz vairāk cilvēku nekā koncertā. Tas tikai parāda to, ikgadējais festivāls kļūst ne vien par mākslas centru, bet arī par populāru satikšanās vietu. Satiekas draugi, paziņas, kla-

sesbiedri, laikabiedri u.c.

Priecē fakts, ka samērā daudzi jaunieši izpratuši mākslas jēgpilno nozīmi un cenšas pietuvoties tai. Ir vērojama pašdarbnieku tendence uz profesionālismu mākslas jomā, jaunas idejas meklējot ārzemēs vai izdomājot tās pašā.

Koncerta laikā skatītāji un pašdarbnieki cits citam jau prasīja: kur būs nākošais festivāls? Tiesa, neviens precīzu atbildi nezināja. Šis jautājums paliek LNS kompetencē. Katrā ziņā mākslas cienītāji negribēs samierināties ar varbūtību, ka Kuldīga būs tradicionālā festivāla galapunkts. ♦

Apgūst. zīmju valodu

Sākums 6.lpp.

Šī man ir otrā saskare ar mācībām. Ieskatu guvu dažās nodarbībās augstskolā «Attīstība», kur pašlaik studēju. Paldies organizatoriem un skolotājam.

Sandra Cureine, nedzirdīga dēla māmiņa

Mans dēls ir vājdzirdīgs ar pavājinātu, neskaidru runu, tāpēc nolēmu apgūt zīmju valodu, kuru viņš iemācījies Valmieras skolā. Īpašs paldies par to šīs skolas pedagogiem. Bet nu man valoda jāmācās pašai.

Sanita Aišpure, Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas psiholoģe

Par kursiem uzzināju no sludinājuma «Dienā». Tieši pirms tam man bija jātestē divi nedzirdīgi bērni un tad izjutu, cik nepieciešams būtu zināt pašai zīmju valodu.

Nodarbību ilgums, protams, ir par mazu, lai apgūtu valodu, bet mūsu ieguvums būs tās iepazīšana, kas rosina domāšanu, attieksmes maiņu, iejūtības un sapratnes veidošanu pret mūsu sabiedrības nedzirdīgo daļu. Un tas iesākumam jau ir pietiekoši, lai meklētu un izmantotu citas iespējas tālāk apgūt šo valodu un kontaktēšanās prasmi ar nedzirdīgajiem, kur jāprot izmantot gan visu ķermeni, mīmiku, pozu, kustības, seju, rokas.

Jāteic, ka mēs ar apbrīnu vērojam skolotāju Ilonu, kas to visu tik izteiksmīgi lika lietā, lai mēs saprastos. Un viss notiek.

Darbnieku grupa no Bērnu dzirdes centra rehabilitācijas nodaļas — Vija Mikulena, Anita Didriķe, Antoņina Petrova, Maija Bērziņa

Pirmās zināšanas par zīmju valodu guvām nodarbībās savā centrā, kuras vadīja mūsu kolēģe Inese Immure. Viņa mūs arī informēja par šo iespēju, ko ar prieku pieņēmām, lai atsvaidzinātu un papildinātu savas vēl nelielās zināšanas atvaļinājuma laikā.

Diendienā mums ir saskare ar mazajiem pacientiem, kuriem ir dzirdes problēmas, arī ar viņu nedzirdīgajiem vecākiem. Tāpēc zīmju valoda lieti noderētu.

Nodarbības veiksmīgi organizētas. Izjūtam pārdomātu secību, individuālu pieeju ar saistošu, uzmanīgu attieksmi pret katru kursantu. Žēl tikai, ka tik īss šis laiks, labprāt nāktu uz nodarbībām ilgāk. Ja tādas notiks atkārtoti, piedalīsimies vēl.

Ilona Liniņa, zīmju valodas pasniedzēja grupai Rīgā, KC «Rītausma»

Man ir liels gandarījums, ka man uzticēts tik atbildīgs darbs — mācīt savu dzimto valodu dzirdīgiem cilvēkiem. Viņi mūsu grupā ir tik dažādi, bet visus vieno interese par šo valodu,



taču spējas to uztvert, izjust, atveidot atšķiras. Redzu, dažam pirksti kustas veikli, brīvi raisās kustības, mīmika, citiem — lēnām, vairāk jāpiedomā.

Bet tā jau ir ar visām jaunām prasmēm, kas jāapgūst dzīvē. Galvenais ir vēlēšanās un neatlaidība: nepietiek ar šīm nodarbībām, jāvingrinās mājās, visur, kur iespējams, lai neaizmirstos tas, kas mācīts šajās nodarbībās. Jāielūkojas biežāk arī kursos: saņemtajos izdales materiālos.

Man patīk šis darbs, kaut arī tas prasa daudz garīgas atdeves. Taču mums nodarbību laikā jau veidojās savs mikroklimate, bija daudz jauku brīžu, smaidu, smieklu par kurioziem, ko izraisa nepareizi parādītas zīmes. Ja man uzticēs šo pienākumu, labprāt veikšu to arī turpmāk.

Rīgā un reģionos pasniedzēju darbā bija iesaistīti tulki un citi speciālisti: Iveta Lāce — Mieziņa, Žanete Škapare, Ainārs Ostvalds, Ina Rutkovska, Reģīna Katakina, Inese Geduša, Inese Immure, Ainārs Osmanis, Ansis Smons.

Īpašie sveicieni

FRANCIM un FRUZEI MAURINIEM

Protiet dzīvē saules starus krāt, Draudzību un mīlu mūžam saglabāt.

Sveicam 45. kāzu jubilejā!

Rēzeknes biedrība



REGĪNAI RIZIKAI

Dabai pieder skaistums, Dzīvei darbs.

Un tas nav mazums, Kaut reizēm skarbs.

Sveiciens skaistajos sūpuļsvētkos! Vēlam visu labāko un — daudz enerģiskas rīcības!

Valērija, Valentīna, klasesbiedri

Sēru vēstis

†
INTA LASMANE
1951. 30. V — 2004. 14. VII

†
VIKTORS REIMERS
1948. 3. VII — 2004. 29. VI
Rīgas biedrība

†
Darbu grūtāko ar smaidu veici, Paldies dzīvei teici, klusi aizejot. Dzilās sērās paziņojam, ka aizsaules mūžībā pēc grūtas slimības devusies bij. Rīgas MRU «Auseklis» šuvēja INTA LASMANE. Izsaikām līdzjūtību viņas mātei un tuviniekiem.
Bij. Rīgas MRU šuvēju grupa

Vēlas iepazīties

Čakla, sabiedriska vidēja auguma sieviete (60) no Jelgavas vēlas iepazīties ar kārtīgu virieti no laukiem vai pilsētas, kuram patīk sēnot, ogot un strādāt dārzā. Dzīvot Jelgavā. Gaidīs vēstuli uz adresi: Vijai, Elvīras ielā 19, Rīga LV-1083.

Galvenā redaktore ILZE KOPMANE. Datormāks: BRIGITA ALDERSONE



Mēs esam lieli, ja spējam būt mazi. No Bibeles atziņām